

RISKBASERAD PLANERING VID REVISION AV OFFENTLIGA KONTROLLSYSTEM

Detta icke-bindande referensdokument har tagits fram av nätverket för de nationella revisionssystemen. Det bygger på överenskommen god praxis och syftar till att ge vägledning om riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem.

Nätverket för
de nationella
revisionssystemen

Januari 2024
2:a utgåvan

Nätverket för de nationella revisionsystemen

Nätverket för de nationella revisionsystemen består av tjänstemän från medlemsstaterna som ansvarar för att utföra de revisioner av offentliga kontrollsystem som föreskrivs i artikel 6 i förordning (EU) 2017/625⁽¹⁾. Nätverket sammanträder regelbundet, under ledning av EU-kommissionens kontor för hälso- och livsmedelsrevisioner och analys, för att utbyta erfarenheter av genomförandet av nationella revisionsystem för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Nätverket träffas vid plenarsessioner och i undergrupper för att utbyta erfarenheter och enas om principer och god praxis i specifika frågor som därefter sammanställs i dokument för att möjliggöra informationsspridning. Dessa dokument kan användas som referensdokument, men de är inte någon revisionsstandard och är inte rättsligt bindande⁽²⁾.

Nätverkets referensdokument om riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem

RÄTTSLIG BAKGRUND

Förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel (*förordningen*).

Kommissionens tillkännagivande (2021/C 66/02)⁽³⁾ rörande vägledning om tillämpningen av bestämmelserna avseende revisioner som ska utföras enligt artikel 6 i förordning (EU) 2017/625 (*kommissionens tillkännagivande*).

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Detta referensdokument gäller planering av revisioner i enlighet med artikel 6 i förordningen. Det är avsett att användas av revisionsorgan som utför revisioner av offentliga kontroller och annan offentlig verksamhet.

Dokumentet tar inte upp interna risker inom revisionsorganen, t.ex. dem som nämns i avsnitt 8 i kommissionens tillkännagivande, såsom bristande revisorskompetens eller resurser vid revisionsorgan.

SYFTEN

Syftet med detta dokument är att ge vägledning och stöd till revisionsorgan genom att föreslå allmänna principer för utarbetande och genomförande av riskbaserade revisionsprogram på de områden för offentlig kontroll som anges i artikel 1.2 och 1.3 i förordningen.

⁽¹⁾ EUT L 95, 7.4.2017.

⁽²⁾ När ordet ”bör” används i detta referensdokument ska det tolkas som god praxis, inte som ett bindande krav.

⁽³⁾ EUT C 66, 26.2.2021.

Riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem

Det syftar även till att fastställa god praxis för genomförandet av riskbaserad planering av revisioner och till att hjälpa revisionsorganen att finna rätt balans mellan full täckning av revisionsramen under en femårsperiod och en lämplig riskprioritering.

Dokumentet är avsett att komplettera den vägledning om riskbaserad planering av revisioner som ges i avsnitt 5.1 (Systematisk strategi) i kommissionens tillkännagivande.

DEFINITIONER

I detta dokument gäller definitionerna i förordningen och i avsnitt 3 i kommissionens tillkännagivande, särskilt när det gäller begreppen *revisionsorgan*, *revisionsystem*, *revisionsram* och *revisionsprogram*.

Riskuniversum: Detta är revisionsramen (en förteckning över revisionsområden som sammanställs och vidhålls av revisionsorganet för att identifiera områden som ska revideras under revisionsplaneringsfasen) med en riskklassificering av varje revisionsområde. Riskuniversum är därför resultatet av identifieringen och bedömning av sannolikheten för att en risk förverkligas inom varje revisionsområde som identifieras i revisionsramen och dess konsekvenser om den skulle uppstå.

Märk: Begreppen "revisionsram" och "riskuniversum" används i detta dokument i samband med en flerårig riskbaserad planeringsprocess. Liknande begrepp brukar emellertid användas vid årlig planering liksom vid planeringen inför en enskild revision.

Horisontella revisioner⁽⁴⁾: Detta är revisioner där revisionskriterierna hämtas från de allmänna (dvs. ej sektorsspecifika) kraven i förordningen eller från de strategiska målen i den fleråriga nationella kontrollplanen⁽⁵⁾. Horisontella revisioner kan omfatta flera kontrollsystem.

Vertikala revisioner: Detta är revisioner där revisionskriterierna främst hämtas från sektorspecifika⁽⁶⁾ krav. Vertikala revisioner utförs inom ett enda kontrollsystem.

Riskbaserad planering av revisionsprogram

SYFTEN

Syftena med den riskbaserade planeringen av revisionsprogram är att säkerställa

- att inga relevanta områden eller behöriga myndigheter förbises i revisionsramen/revisionsramarna,
- att man vid planeringsprocesserna klarar av att identifiera och klassificera de viktigaste riskområdena inom revisionen på lämpligt sätt,
- att hela processen är öppen och föremål för regelbunden översyn,
- att revisionsorganen (om det finns flera) samordnar sina planeringsprocesser, och

⁽⁴⁾ Åtskillnaden mellan begreppen horisontell och vertikal revision är något artificiell, eftersom dessa ofta används i kombination, dvs. att en revision innehåller både en horisontell och en vertikal komponent.

⁽⁵⁾ I referensdokument *Developing Objectives and Indicators* från nätverket för de fleråriga nationella kontrollplanerna ges relevant vägledning om syften.

⁽⁶⁾ De sektorer som anges och klassificeras i artikel 1.2 och 1.3 i förordningen.

Riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem

- att de resurser som står till buds för revisionsorganet utnyttjas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

PRINCIPER

1. Riskbaserad planering kan ses som fyra separata processer, där varje process har ett tydligt underlag och tydliga resultat.

Dessa processer utgörs av följande: 1) fastställande av revisionsramen, 2) avgränsning av riskuniversumet, 3) utarbetande av revisionsprogrammet, och 4) utformning av översynsprocessen. Dessa beskrivs närmare i bilagan nedan.

2. Revisionsorganen bör fastställa en egen revisionsram och använda den för sin revisionsplanering.

Det är upp till revisionsorganet att fastställa detaljerna i revisionsramen. För att minimera risken för luckor och överlappningar mellan behöriga myndigheter är det god praxis att de olika revisionsorganen i en medlemsstat samordnar fastställandet av revisionsramen. När ett revisionsorgan fastställer sin revisionsram är det viktigt att se till att

- alla krav i förordningen ingår och beaktas,
- revisionsramen omfattar alla delar av den fleråriga nationella kontrollplanen som är relevanta för ansvarsområdet för den behöriga myndigheten i fråga, och
- revisionsområdena fastställs och presenteras på ett sätt som underlättar riskbedömning och revisionsplanering.

3. De revisionsområden som ingår i revisionsramen bör klassificeras efter risk, så att man får fram ett riskuniversum.

Vid riskbedömningen av revisionsområdena bör man beakta sannolikheten för felaktigheter inom ett visst kontrollområde och konsekvenserna av sådana felaktigheter. Revisionsorganet väljer själv sin metod för riskbedömning, men det förfarande som används bör dokumenteras och det bör framgå att en tydlig metod har använts. Riskbedömningsprocessen bör leda till upprättande av ett riskuniversum där revisionsområdena prioriteras beroende på sina respektive risker.

4. Tillräcklig täckning under en femårig cykel kan uppnås genom en kombination av dels horisontella och vertikala revisioner, dels regelbundna översyner av områden med försumbara risker.

Med utgångspunkt i resultatet av den riskbaserade planeringsprocessen bör de områden som identifierats som högriskområden omfattas av både horisontella och vertikala revisioner, medan lågriskområden kan bli föremål för ett mindre antal horisontella revisioner. Revisionsområden med försumbara risker kan anses vara täckta om de inkluderas i revisionsramen, beaktas i planeringsprocessen och ses över regelbundet – detta även om ingen revision görs av området i fråga.

5. Alla delar av den riskbaserade planeringsprocessen bör ses över regelbundet.

Översynen ger tillfälle att validera/verifiera de befintliga revisionsramarna, riskuniversumen och prioriteringsmetoderna för revisionsprogrammen och säkerställa att de fortfarande är

Riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem

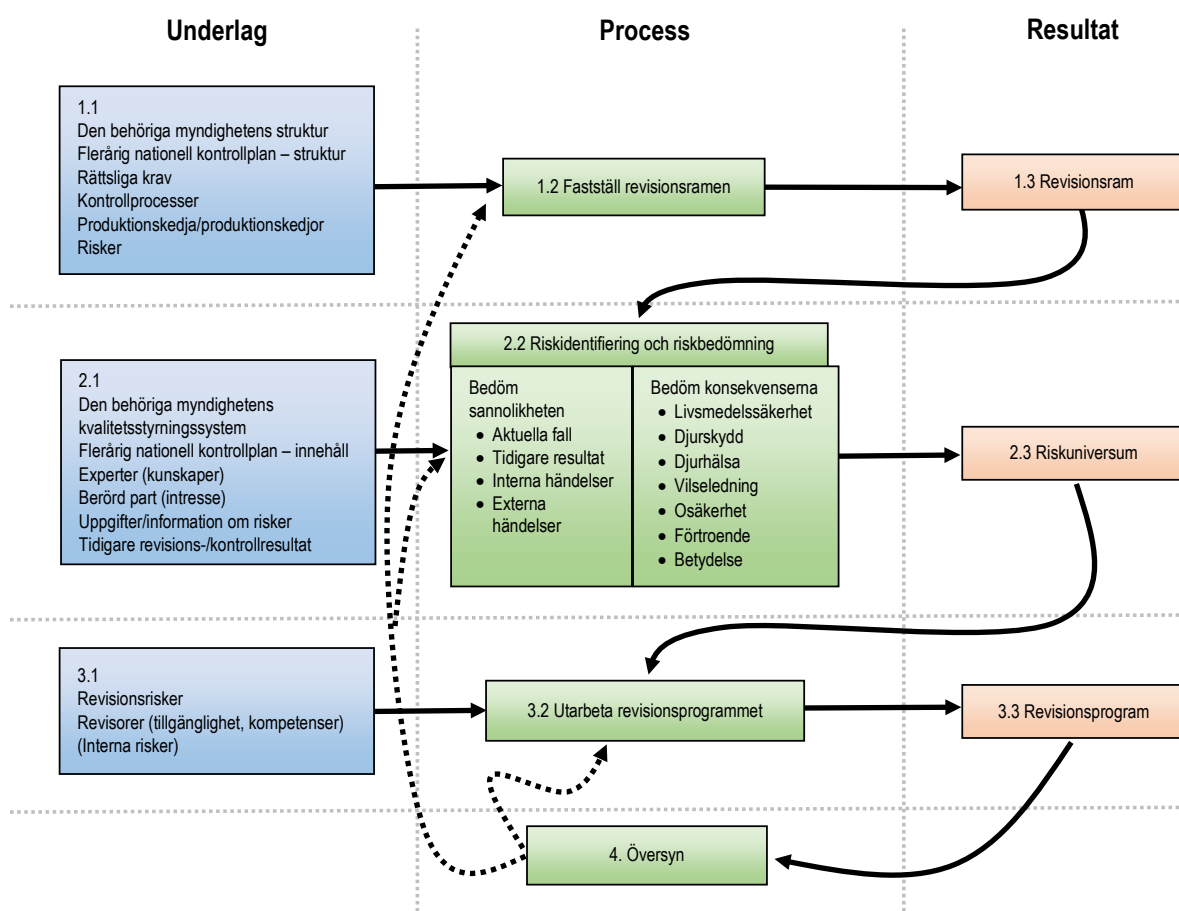
ändamålsenliga och uppdateras vid behov. Det innebär inte att hela den process som beskrivs i diagram 1 måste upprepas vid varje översyn.

6. Alla delar av planeringsprocessen bör dokumenteras tydligt.

”Alla delar” innebär att de viktigaste stegen i processen bör beskrivas och att register bör föras över planerings- och översynsprocessen. Detaljnivån beror på omständigheterna, men den allmänna principen är att planeringsprocessen bör vara reviderbar.

BILAGA I

Flödesdiagram över den riskbaserade planeringsprocessen

Processen – förklaringar till diagrammet

1. Fastställande av revisionsramen

1.1. Innehållet i fält 1.1 är inte en uttömmande förteckning över alla tänkbara underlag. Oavsett vilken kombination av dessa eller andra underlag som används bör tillräcklig och lämplig information om offentliga kontroller och behöriga myndigheter finnas tillgänglig vid fastställandet av den faktiska revisionsramen.

1.2. Vid arbetet med att fastställa revisionsramen bör man se till att alla områden som ska tas upp vid revisionsplaneringen beaktas, och att de presenteras i ett format som bidrar till att uppnå detta. Det är viktigt att ta hänsyn till planeringsresurserna, så att man kan välja ett realistiskt antal potentiella revisionsområden.

Riskbaserad planering vid revision av offentliga kontrollsystem

- 1.3. Detta resulterar i en omfattande förteckning över områden (vid behov uppdelade på huvudområden och delområden) som omfattas av förordningen och som skulle kunna bli föremål för revision. Resultatet bildar underlag till steg 2. Bilaga II innehåller ett exempel på en revisionsram.

2. Avgränsning av riskuniversumet

- 2.1. Innehållet i fält 2.1 är inte en uttömmande förteckning över alla tänkbara underlag. Oavsett vilken information som används bör den dokumenteras för att möjliggöra insyn. I detta skede kan det vara till hjälp att skilja mellan inneboende risker och risker som kan identifieras utifrån sådana faktorer som förhandskunskaper om de behöriga myndigheternas förvaltningssystem (dvs. ackreditering/certifiering enligt en internationell standard). Bevis för robusta förvaltningssystem, t.ex. en övergripande flerårig nationell kontrollplan, detaljerad planering av kontrollverksamheten, årlig rapportering och en etablerad översynsprocess, kan påverka bedömningen av den kvarstående risken för en viss behörig myndighet.
- 2.2. Syftet med denna process är att identifiera och bedöma riskerna för de olika revisionsområden som ingår i revisionsramen, för att kunna fastställa revisionsprioriteringar med hjälp av de ytterligare underlagen i ruta 2.1. Det bör finnas en dokumenterad process (metod) för att prioritera revisionsområdena i revisionsramen efter sannolikheten för och konsekvenserna av en icke önskvärd händelse eller en felaktighet.
- 2.3. Resultatet (riskuniversumet) från detta steg ligger sedan till grund för steg 3.

3. Utarbetande av revisionsprogrammet

- 3.1. Underlaget för planeringsprocessen kan även omfatta ”störande” faktorer såsom framväxande problem, förfrågningar från ledningen, förändringar av tillgängliga resurser osv.
- 3.2. Syftet med denna process är att utarbeta ett revisionsprogram mot bakgrund av riskuniversumet, förfrågningar från ledningen, revisionsrisker, resurser och eventuella övriga faktorer.
- 3.3. Programmet bör innehålla en motivering till valet av revisionsområden, och relaterad planeringsdokumentation bör bevaras för verifierings-/valideringsändamål.

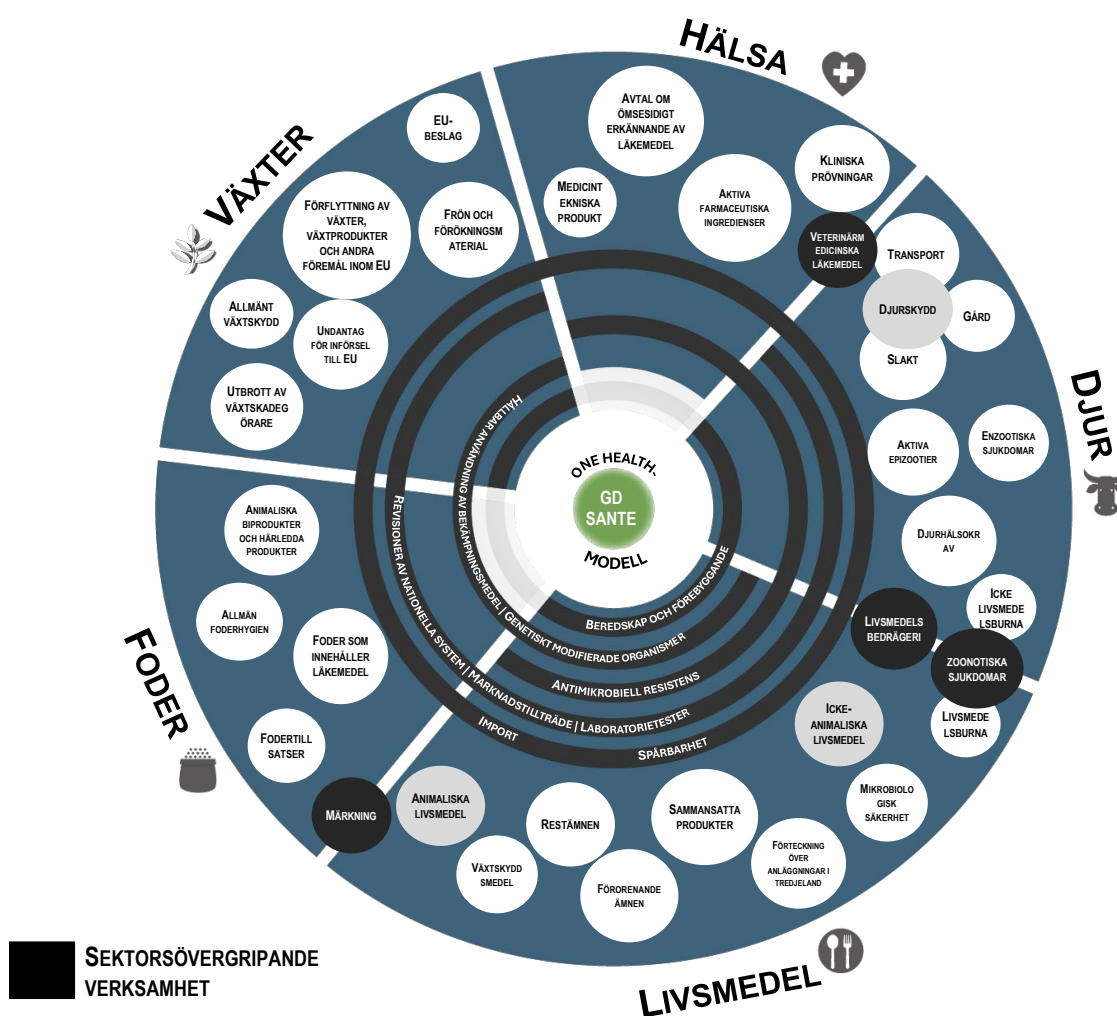
4. Översyn

Den behöriga myndigheten/revisionsorganet bör regelbundet se över sin planeringsprocess. Syftet med utvärderingen/översynen är att se till att revisionsprioriteringarna även fortsättningsvis återspeglar all relevant information (t.ex. resultat från tidigare revisioner) och att planeringsprocessen förbättras vid behov.

BILAGA II

Exempel på den revisionsram som används av GD Hälsa och livsmedelssäkerhets kontor för hälso- och livsmedelsrevisioner och analys (SANTE.F) som en del av den riskbaserade planeringen av de revisioner som ingår i kontorets revisionsprogram.

Revisionsramarna varierar beroende på varje behörig myndighets kontrollområden. Exempelvis innehåller revisionsramen nedan områden som inte omfattas av förordningen men som faller under ansvarsområdet för GD Hälsa och livsmedelssäkerhet (dvs. hälsodelen).

Denna revisionsram utgör grunden för utarbetandet av ett arbetsprogram:

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/health-and-food-audits-and-analysis/work-programmes_en?prefLang=sv